
UNITED NATIONS UNIVERSAL
DECLARATION OF HUMAN RIGHTS

1948

بُشري حقائي تهامي لوز (عالمي منشور)

TRANSLATED IN TORWALI LANGUAGE

UNITED NATIONS (UN)

بشری حقوق سی تمامی لوز (انسانی حقوق کا عالمی اعلامیہ)

اقوام متحدہ (دنئی سی ٹول قوما) سی عام یَرک General Assembly نے 10 دسمبر ۱۹۴۸ می بشری حقوق سی عالمی دستور منظور کیدے اعلان کی۔ مُوٹھائے پاڑا می ترے وعدا سی لیک چھی۔ می تاریخی کام بھی تی یِرگے تُو تام ممبر وطنًا زید زور دیدے دستخط گھین یَرَا سے ہُم امن امن گے مسے منشور سی عام اعلان کون آں ایس چاپ کیدے بھوگون۔ مہامو یَرَا ایس ڈاگا پودا زید لہما بئے آں خاصکر سکول او تعلیمی اداراً می ایس پڑھاؤ کیدے بھوڑا بئے۔ آں اسی تفصیل پشا بئن آں مرسے نیز می وطن یا علاقہ سی سیاسی حیثیت سی لحاظ ترے کی فرق کُوا نہ بئے۔

آخری منظور کوئل لیک

محکمہ اطلاعاتِ عامہ اقوام متحدہ، نیویارک

بشری حقوق سی تمامی دنئی سی وعدا

شروع

انسانا سی قدر او عزت آں ایک دئی سیت اے شان سی بوء می کی شک نی چھی خو ہے دنئی می امن امان سی کیا ہُم اول پوڑی چھی۔ ہے حقوق سی تسلیم کوء آزادی او انصاف سی بنیاد ٹھہو۔

بشری حقوق ما ہے پروئی آں ہن ہے ہُرمتی اکثر مهال لیوں سی کما سی شانے ظاہر مُش کرے یدی تھہیڈے انسانیت سی ضمیر ملامت ہُودو۔ آں عام انسان سی گھین اُرزاً دھیری کہ مهال اے دنئی وجود می یو یمی انسانائے تُو بات کوؤ سی آں تُو عقیدہ (منبب) زید قائم ہؤ سی آزادی بوے آں سے بھیت او مُتأزی ما محفوظ ہون۔ اُم چیر ضروری ٹھو کو مهو میس نہ نِمادی یَرَا انسان عاجز او مجبور بیدے جبرا او ظلم سی خلاف او شے۔ اسی کیا مہأ بأت انسانی حقوق سی

قانون سی پاپنڈی دے محفوظ کُوا بین۔ بھی تھلاً ا ضروری ٹھو کہ دُنئی سی قوما سی مئے دوستی سی تعلق چیری کُوا ہئے۔

کئی کے اقوامِ متحده سی ممبر وطنے تُو چارٹر (وعدا) می بنیادی بشری حقوق، انسانی شخصیت سی قدر آن انسان او چھیائے اے شانا حقوق دیدے واپرَا آزادی سی ماحول می معاشرہ سی ترقی ئے ڈو دیدے زندگی سی قدر سی بھا کوؤ سی ارادہ کی۔

ممبر وطنے مے وعدا کی کہ تھئے اقوامِ متحده سیت ایک بیدے شریک عملیدے بُوڑ دُنئی می اصول دے آن عملی طریقہ دے انسانی حقوق او آزادیا سی امیدے ہُم چیر قدر کونین آن دیالازید ہُم کُوانین۔

آسے مے وعدہ سی پورا کوؤ سی کیا ا ضروری ٹھو کہ باء حقوق او آزادیئے ما ٹول خلق شد بو بھون۔ تھلا

عام یرک (جنرل اسمبلی) اعلان کوئی کہ:

بشری حقا سی مے تمامی دُنئی سی لوز (عالمی منشور) سی گشتو سی کیا دُنئی سی بُوڑ قومے اے نَخ تھانین کہ ہر انسان او معاشرہ سی ہر ادارہ مے لوز مدامی تُو نظر می سادترے تعلیم او تبلیغ سی ذریعہ دے مھا حقوق او آزادیا سی احترام پیدا کُوئے آن باء تُو وطن سی آن ٹول دُنئی می ایک دئی سیت کاروائی سی ذریعہ دے ممبر وطنا می آن تھیا می دآل قوما می منؤ سی کوشش کوبھئے۔

اصول نمبر 1۔ بُوڑ انسان آزاد آن حق او عزت سی لحاظ تے برابر پیدا ہوئدی۔ تھائے ضمیر او عقل قدرت دے دید چی۔ کھاؤمُو بائے ایکدُوئی سیت بھئیویلی سی سلوک کوپکار ٹھو۔

اصول نمبر 2۔ ہر بشر مھال تمام آزادی او حقا سی حقدار ٹھو سے مے لوز می بیان کُوا گئیدی۔ مے بنیادی حق زید پسی نسل، ڙانگ، جنس، جیب، مذہب، آن سیاسی فرق تے یا کی یہیں سی عقیدہ، قوم، معاشرہ، دولت یا خاندانی حیثیت سی کی اثر نہ بئین۔

می ما علاوه کامے انسان کامے علاقہ یا وطن ما تعلق ساتڈو دا ٹسی سیاسی حالت، دائئرہ اختیار، یا بین الاقومی حیثیت سی وجہ دے تی سیت کی فرق نہ ہونین خواہ سے وطن یا علاقہ آزاد ہوئے، ار آزاد ہوئے یا سیاسی اقتدار سی لحاظ تے بان او پابند ہوئے۔

اصول نمبر ۳۔ ہر انسان کے تُو جان او مال سی، آزادی سی آن تُو زات سی تحفظ سی حق ٹھہو۔

اصول نمبر ۴۔ اے انسان ہم گلام ہونیں نئی گلام ساتا نہ بنیں۔ گلامی یا انسانا سی بیگیٹو مل گھپٹو بر شکل می منع ہونین۔

اصول نمبر ۵۔ کی انسان گے ہم جسمانی اذیت، سزا، ظلم، ذلیل سلوک یا دیا نہ بنیں۔

اصول نمبر ۶۔ برانسان سی حق ٹھہو کہ ہر پوت می قانون ٹسی شخصیت تسلیم کوئین۔

اصول نمبر ۷۔ قانون سی نظر می بُوڑ انسان برابر تھی آن بُوڑ فرق ما بغیر قانون سی اندرے برابر امان سی حقدار تھی۔ یہ ہم ای می فرق آٹو سی کوشش کی او بُوڑ خلق اسی بچ کوؤ سی حقدار تھی۔

اصول نمبر ۸۔ کامے انسان مے لوز یا قانون می دیئل بنیادی حقوق نہ منڈو یا ضائع کوڈو ٹسی خلاف ہر انسان بالاختیار قومی عدالتے ما موثر طریقہ دے قانونی کاروائی کو بھادو۔

اصول نمبر ۹۔ یہ ہم بائٹو حاکم او حکمران سی مرضی دے گرفتار، شیرے بان یا وطن ما شگا نہ بنیں۔

اصول نمبر ۱۰۔ ہرے انسان کے اے شانا حق حاصل ٹھہو کہ ٹسی حق او فرضا سی پشو یا ٹسی خلاف کی جرم سی بارا می مقدمہ سی سماعت آزاد آن غیر جانب دار عدالت سی ڈاگا جلسے می انصاف تے بو۔

اصول نمبر ۱۱۔

1. بر مهال انسان یا تیزید کی فوجداری سی الزام تھا گاؤں تیسکے بے گناہ ثابت ہو سی حق ٹھہو تھدیک خانگے تیزید ڈاگا عدالت می قانون سی مطابق جرم ثابت نہ ہو دو او آن تیسکے تنوں صفائی سی پورا حق دیا نہ گدو اور.

2. پس ہم مهال اے فعل یا غلطی سی وجہ دے یا جرم سی کؤ سی وجا، سے قومی یا بین الاقوامی قانون سی اندرے تعزیری جرم حساب نہ ہو دو او، تھدیک خانگے تی کی تعزیری جرم سی لیک می نہ ہنین.

اصول نمبر 12. پسی ذائقہ شیر سی جیدون، شیرولی، خط او کتابت می دوئی سی مرضی نہ ہو نین. آن نائی تیسی عزت او نیک نامی زید حملہ کووا بئینیں. بر انسان سی حق ٹھہو کہ قانون تیس مهال مداخلت یا حملہ ما محفوظ ساترے.

اصول نمبر ۱۳

1. بر انسان سی حق ٹھہو تیسکے برے ریاست سی حدود سی اندرے سفر سی آن دھرو سی اختیار سی آزادی بو.

2. بر انسان سی حق ٹھہو کہ سے وطنہ بھار کے بئے سے تیسی تھو وطن کئی نہ ہوے. ائیں ہامو سے تھو وطن گھے واپس پؤ سی ہم حقدا ٹھہو.

اصول نمبر ۱۴

1. ذلک سی وجا بر انسان دوئی وطن می پناہ گھینوآں تیسکے تے وطنے فائدہ گھینوں سی ہم حق ٹھہو.

2. اُ حق تھا عدالتی کاروائیے ما بچ پؤ سی کیا استعمال می آنا نہ بیدو یا سے خالص غیر سیاسی جرم یا مهال کما سی وجہ دے عمل می یدی یا سے اقوام متعدد سی مقاصد او اصولا سی خلاف ہوئیو.

اصول نمبر ۱۵۔

۱. ہر انسان کے قومیت سی حق ٿھو.

۲. یامے انسان ہم محضر حاکم او حکمران سی مرضی دے تُو قومیت ما محروم گوا نه بئین.
آن تیس تی سی قومیت سی بدلو سی حق ما یام نہ کهم بهادُو.

اصول نمبر ۱۶۔

۱. بالغ انسان او چھی بغیر کی مھاں پابندی دے یا سے نسل، قومیت یا مذبب سی بنیاد تے شیا
بئے، بیوا کؤ سی آن شیر آباد کؤ سی حق ٿھو. انسان او چھیائے نکاح، شپر کؤ آن نکاح ختم
کؤ سی معاملہ می برابر حق حاصل تھی.

۲. نکاح فریقین سی آزاد رضامندی دے ہونین.

۳. خاندان معاشرہ سی فطری آن بنیاد سی نا ٿھو آن اسی حفاظت معاشرہ آن ریاست دھوئیان
زمہ واری چھی.

اصول نمبر ۱۷۔ ہر انسان گے آمن سیت یا دلاؤ سیت میلاؤ بیدے جائیداد لُو سی حق ٿھو.

۲. پس ہم زبردستی دے یسی جائیداد ما محروم گوا نه بئین.

اصول نمبر ۱۸۔ ہر انسان گے فکر سی، ضمیر سی آن مذبب سی آزادی سی پُرا پُرا حق ٿھو. مے
حق می مذبب یا عقیدہ بدل کؤ سی آن اخکارا یا تُو آمن سیت یا دلاؤ سیت میلاؤ بیدے عقیدہ
سی تبلیغ، عمل، عبادت آن مذببی رسم پُرا کؤ سی آزادی ہم شامل چھی.

اصول نمبر ۱۹۔ ہر انسان گے تُو رائے لُو سی آن نی سی اظہار سی آزادی سی حق حاصل ٿھو.
مے حق می اُ بات ہم شامل چھی کہ سے آزادی دے تُو رائے قائم کوئے آن کامے ذریعہ دے
نِمادُو و وطن سی سیما سی خیال ما بغیر علم او خیالات پڑھے، تھاً حاصل کوئے آن تھین تبلیغ
کوئے.

اصول نمبر ۲۰۔

۱. ہر انسان کے پُر امن طریقہ دے اُشیدبھیٹ، آن انجمن قائم کوئ سی آزادی حاصل چھی.

۲. یام ہم پسی انجمن می شامل ہؤ سی کیا مجبور کووا نہ بیڈو.

اصول نمبر ۱۲۱۔ ہر انسان کے تُو وطن سی حکومت می آمشوت یا خویا (آزادانہ) طور تے تُو گشیل نمائندا سی ذریعہ دے حصہ گھنُو سی حق تھو.

۲. ہر انسان کے تُو وطن می سرکاری ملازمت حاصل کؤ سی برابر حق تھو.

۳. حکومت سی اقتدار سی بنیاد او طاقت تے وطن سی خلقا سی مرضی ہونین. می مرضی وقت نا وقت مهال صحیح الیکشنا سی ذریعہ دے کووا بئین کہ تی عام آں مساوی ووٹ دے ہونین. تی ہرید ووٹ یا دُوئی کاں آزاد رائے دیؤ سی طریقہ دے ہینین.

اصول نمبر ۲۲۔ معاشرہ سی رکن سی حیثت ئے ہر انسان کے معاشرتی تحفظ حاصل تھو آں اے حق ہم یرأ سے وطن سی نظام آں وسائل سی مطابق قومی کوششیدے آں بین الاقوامی تعاون دے مهال اقتصادی، معاشرتی آں ثقافتی حقوق حاصل کوئے کہ سے تی عزت او شخصیت سی آزادانہ نش و نما سی کیا لازم تھی.

اصول نمبر ۲۳۔

۱. ہر انسان کے تُو آزاد رغَدن، روزگار سی انتخاب آں تی معقول شروط آں بے روزگاری سی خلاف تحفظ سی حق تھو.

۲. ہر ایک کے فرق ما بغیر مساوی کم سی کیا مساوی صلا سی حق ہم تھو.

۳. ہر انسان کا کام کوڈودا سے مہدیک مناسب پیسا سی حقدا تھو یرأ سے تیندے تُو او تُو کلاش سی با عزت زندگی ئے پورا ہوئے. آں کو ممکن ہو و معاشرتی تحفظ سی دائل ذرائع دے مزید اضافہ کووا بئے.

۴. ہر انسان کے تُو مفاد سی بچ سی کیا تجارتی تنظیم قائم کؤ سی آں تھا می شریک ہؤ سی حق حاصل تھو.

اصول نمبر ۲۴۔ ہر انسان کے دما بؤ سی آں اوزگا بؤ سی حق ٿھو. ٿمی ڪم سی گھیٹا حساب آن تنخواه ما علاوه مقرره وقفه او چھٹی ہُم شامل تھی.

اصول نمبر ۲۵۔

۱۔ ہر انسان کے تنُو او تنُو ابل او عیال سی صحت آن غورا سی کیا مناسب معیار زندگی سی حق ٿھو: ٿمی خوراک، جاما، مکان آن علاج سی آسانی او دل معاشرہ سی ضروری مراعات شامل تھی. آن بے روزگاری، بیماری، معذوری، ڙینتوب، ڏھگاچا یا مهال حالاتا می روزگار ما محرومی یرأ سے ٽسی وس ما بھار ہون، ٿھیا ما تحفظ سی حق حاصل ٿھو.

۲۔ جئیل جوئی و لؤ خاص توجہ او امداد سی حقدا تھی. بُوڑ لؤ کو سے بیوا ما موش پیدا ہوئیدی یا پأش، معاشرتی تحفظ تے اے شانا فائده گھیں نین.

اصول نمبر ۲۶۔

۱۔ ہر انسان کے تعلیم سی حق حاصل ٿھو. تعلیم ٻائُمو (فری) ہوئین. کم از کم ابتدائی او بنیادی درجا می. ابتدائی تعلیم جبری(خامخا) ہوئین. فنی او پیشہ ورانہ تعلیم حاصل کؤ سی انتظام عام کُوا بئین آن لائقتوب سی بنیاد تے اعلیٰ تعلیم حاصل کوئ بُوڑائے اے شانا ممکن ہوئین.

۲۔ تعلیم سی مقصد انسانی شخصیت سی ودا (نشونما) ہوئین. تی انسانی حقوق او بنیادی آزادیا سی احترام می اضافہ سی ذریعہ ہوئین. تی تمام قوم او نسلی یا مذہبی گروبا می مفابت (صلح)، رواداری (برداشت) آن دوستی ئے ترقی دینین آن امن سی کیا اقوام متعدد سی کمائے ئے موطہا ہوئین.

۳۔ بیئ او بوب کے مے بأت سی کارو سی اولین حق ٿھو کہ ٿھین لوا ئے کا قسم سی تعلیم دیا بئین.

اصول نمبر ۲۷۔

۱۔ ہر انسان کے قوم سی ثقافتی(کلتوری) زندگی می آزادانه حصہ گھیئو سی، ادبیات(لٹریچر) ما فائده گھیئو سی، سائنس سی ترقی آن اسی فوائدما می شرکت سی حق حاصل ٿھو.

2. بر انسان کرے حق حاصل ٿو کہ ٽسی تھاً اخلاقی او مادّی(شخصی و مادی) مفada سی بچ ڪُوا ٻئے تھامی سے مهال سائنسی، علمی يا ادبی كتابا سی لِيگاڻ (مصنف) ٿو.

اصول نمبر 28. بر انسان مهال معاشرتی او بين الاقوامي نظام می شامل ٻئ سی حقدا ٿو تمی سے تمام آزادی او حقوق حاصل ٻو بهن یا سے می لوز (اعلامیه) می پیش ڪُوا گئیدی.

اصول نمبر 29.

1. بر انسان زيد معاشره سی ٻُم حق ٿهوکئی کہ معاشره می دھيرتے ٽسی شخصيت سی آزادانه آن پُورا نشونما ممکن ٿو.

2. تُو آزادی او حقے ما فائدہ بها ڪو می بر انسان صرف مهال حدودا سی پابند ٻوئين، سے دلآل سی آزادی او حق تسلیم کیدے تھین احترام سی غرضیدے يا جمهوري نظام می اخلاق، عام امن آن عام خير خيگرا سی مناسب عمل ڪو سی کيا قانون سی ديشا تی زيد تھا گئیدی.

3. حق او آزادی کی حالت می ٻُم اقوام متعدد سی مقاصد او اصولا سی خلاف عمل می آنا نه بیدی.

اصول نمبر 30. می لوز (اعلامیه) سی کی بأت ما مهال کی مطلب گهنا نه ٻئے، تیندے اے وطن، گروپ يا اے جن مهال کما می مصروف ہوئے، يا مهال اے کام کوئے، کہ ٽسی مقصد مھاً حق او آزادیا سی پھرؤ (تخريب) يا خلاف ٺو خرے. کاميک مهيد پیش ڪُوا گئیدی دا.